

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Оксана Кузьма

**Методика навчання української літератури в
закладах загальної середньої, фахової
передвищої, вищої освіти:**

*Методичні вказівки до курсу
(для здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 014 Середня
освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта.
Українська мова і література)*

Ужгород 2024

Навчально-методичний посібник підготувала:

Кузьма О.Ю. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури

*Рекомендовано до друку вченою радою філологічного факультету
УжНУ, протокол № 11 від 28 червня 2024 р.*

Рецензент

Ігнатович О.С. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури

Відповідальний за випуск

Кузьма О.Ю. – кандидат філологічних наук,
завідувач кафедри української літератури

Кузьма О.Ю. Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти: Методичні вказівки до курсу (для здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література). Ужгород, 2024. 50 с.

З м і с т

Вступ.....	4
Програма навчальної дисципліни.....	11
Критерії оцінювання.....	21
Тематика практичних занять.....	27
Плани практичних занять.....	28
Самостійна робота.....	39
Перелік питань до іспиту з курсу.....	41
Література.....	46

ВСТУП

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти»* – ознайомити здобувачів освіти з теоретичними засадами методики навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти, із класичними й новітніми напрямками методики навчання української літератури в закладах освіти, їх методологічними й методичними особливостями; сформувати в здобувачів освіти загальні та фахові компетентності, необхідні для майбутньої професійної діяльності в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.

Завдання курсу:

- розвинути уявлення про основні тенденції розвитку сучасної літературної освіти в контексті нової парадигми педагогічної освіти в Україні;
- удосконалити вміння роботи з нормативно-правовими та інструктивно-розпорядчими документами в освітній сфері;
- визначити зміст і специфіку основних структурних компонентів методичної підготовки здобувачів освіти;
- виробити здатність до креативної фахової діяльності, застосування інноваційних форм педагогічної діяльності в освітніх закладах;
- сформувати уявлення про педагогічну роботу як педагогіку партнерства на засадах особистісно орієнтованого й компетентнісного навчання;
- сформувати вміння оцінювати навчальні здобутки учнів загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни **«Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти»** сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральну компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК12. Здатність до формування патріотичного світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства, визначення власної громадянської позиції.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3 Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ля професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК10. Здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методів, прийомів, методик.

ФК11. Здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту.

ФК12. Здатність застосовувати поглиблені знання із мовознавства та літературознавства для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК13. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, доступно транслявати їх у площину навчальних предметів української мови та української літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК15. Здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови, української літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Українська мова і література», вивчення навчальної дисципліни «*Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти*» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
<i>Демонструє</i> вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, українського мовознавства та літературознавства, методики навчання української мови та літератури у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.	РН1
<i>Називає і описує</i> основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, <i>демонструє</i> вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.	РН3
<i>Формулює</i> наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, <i>демонструє</i> навички їх критичного аналізу, <i>генерує</i> нові ідеї, <i>аргументує</i> можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.	РН4
<i>Описує</i> методику розробки освітніх проєктів, <i>пояснює</i> зміст та призначення їх етапів, <i>аналізує</i> спроможність управління процесом їх впровадження, <i>прогнозує</i> очікувані результати.	РН5
<i>Визначає і характеризує</i> основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; <i>описує</i> апарат науково-педагогічного дослідження, <i>демонструє</i> навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	РН6
<i>Визначає, аналізує та характеризує</i> педагогічні інновації, <i>демонструє</i> вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.	РН7

<p><i>Описує</i> показники якості педагогічної діяльності, <i>аналізує</i> можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, <i>визначає</i> індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, <i>обирає</i> ресурси для професійного розвитку впродовж життя.</p>	PH8
<p><i>Демонструє</i> уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.</p>	PH9
<p><i>Називає</i> і <i>аналізує</i> шляхи мотивації учнів до саморозвитку, <i>демонструє</i> вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.</p>	PH10
<p><i>Знає та дотримується</i> умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.</p>	PH12
<p><i>Демонструє</i> здатність діяти автономно і в команді.</p>	PH13
<p>Уміє застосовувати різні мовознавчі, літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.</p>	PH18
<p>Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови та літератури для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією.</p>	PH19
<p>Використовує сучасні технології навчання української мови і літератури, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.</p>	PH20
<p>Уміє створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.</p>	PH21

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни **«Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти»**:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Творчо застосовує в практичній освітній діяльності теоретичні знання із психолого-педагогічних, літературознавчих дисциплін, традиційні і новітні методики навчання української літератури, системно поглиблює знання з предметної галузі.	РН1
Демонструє розуміння основних принципів, сучасних форм та методів управління освітньою діяльністю, здатність планувати освітню діяльність, забезпечувати та оцінювати її якість, засвоювати інноваційний прогресивний досвід, обирати шляхи підвищення власної педагогічної майстерності.	РН3
Уміє визначати проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, продукує креативні ідеї, обґрунтовує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.	РН4
Вміє презентувати методику розробки освітніх проєктів, пояснити зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує передбачувані результати.	РН5
Знає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, виявляє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	РН6
Виявляє готовність до визначення й аналізу педагогічних інновацій, можливостей їх впровадження у навчальний процес, до самостійного провадження науково-педагогічних досліджень, презентації їх результатів у практичній діяльності.	РН7

<i>Уміє</i> описати показники якості педагогічної діяльності, <i>аналізує</i> можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, <i>аналізує</i> власну навчальну та науково-професійну діяльність, <i>обирає</i> ресурси для професійного розвитку впродовж життя, <i>виявляє</i> готовність до професійної мобільності.	PH8
<i>Виявляє</i> здатність формувати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання й застосовувати сучасні методики й технології.	PH9
<i>Реалізує</i> вміння мотивувати здобувачів до саморозвитку, формування позитивної самооцінки й я-ідентичності.	PH10
<i>Організовує</i> освітній процес з урахуванням особливих потреб здобувачів освіти.	PH12
<i>Виявляє</i> вміння діяти автономно і в команді.	PH 13
<i>Виявляє</i> вміння застосовувати різні літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.	PH 18
<i>Уміє</i> застосовувати поглиблені знання з теорії літератури для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією.	PH 19
<i>Виявляє</i> вміння використовувати сучасні технології навчання української літератури, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.	PH 20
<i>Виявляє</i> здатність створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти в усній і писемній формах та володіння методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.	PH 21

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль № 1.

Концепція літературної освіти в Україні. Загальні засади методики навчання літератури в закладах освіти.

Методика навчання української літератури в ЗЗСО.

Тема 1. Методика навчання літератури в освітніх закладах як наукова дисципліна. Концепція літературно освіти в Україні.

Зміст, структура курсу. Методика навчання літератури як наукова дисципліна. Зв'язок методики навчання літератури з іншими науками. Основні етапи розвитку методики навчання літератури в освітніх закладах. Тезаурус дисципліни. Сучасні освітні тренди й навчання літератури.

Концепція літературної освіти в сучасній Україні. Завдання і зміст літературної освіти в закладах загальної середньої освіти та фахової передвищої, вищої освіти. Сучасні педагогічні парадигми в закладах освіти.

Тема 2. Державні стандарти для середньої, фахової передвищої та вищої освіти. Навчальні програми з літератури. Різновиди навчально-методичних видань із літератури в закладах освіти.

Нові освітні стандарти. Концепція Нової української школи. Компетентісний підхід та особистісно зорієнтоване навчання. Навчальна програма та навчальний план із літератури в сучасних освітніх закладах. Програма з літератури як державний документ, що визначає зміст та структуру літературної освіти в закладах освіти. Загальні принципи побудови навчальних програм, програм із української літератури, їх структура. Програма як основа для укладання календарно-тематичного та поурочного планування в

ЗЗСО. Змістові лінії сучасних програм та принципи їх реалізації. Проблема формування читацької компетентності здобувачів освіти та шляхи її розв'язання.

Стандартні й варіативні програми літературної освіти в Україні. Науково-педагогічний проєкт «Інтелект України». Авторські методики («Світ чекає крилатих» А.Цимбалару та ін.).

Тема 3. Організація освітнього процесу в ЗЗСО. Методи та прийоми викладання української літератури в школі. Методика навчання літератури в умовах дистанційного та освітнього змішаного формату. Освітні втрати та шляхи їх подолання.

Організація освітнього процесу в освітніх закладах. Навчальний план як базовий документ, що регламентує графік освітнього процесу, перелік, послідовність та час вивчення літератури, форми навчальних занять та терміни їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю. Навчальні програми з української літератури, особливості їх побудови. Аналіз змісту навчальних планів, програм, підручників, посібників у контексті сучасних освітніх тенденцій.

Проблема класифікації методів викладання. Різноманітні класифікації методів навчання літератури. Методи викладання літератури, їхня дидактична основа та специфіка. Системи методів викладання в сучасній дидактиці, різновиди класифікацій.

Освітній процес в умовах дистанційного й змішаного навчання. Форми роботи вчителя/викладача в умовах дистанційного та змішаного навчання. Проєкт «Всеукраїнська школа онлайн» (українська література).

Освітні втрати та шляхи їх подолання в процесі навчання літератури.

Тема 4. Урок літератури як основна форма організації освітнього процесу в ЗЗСО. Методика аналізу художніх творів у загальноосвітніх закладах.

Специфіка уроку літератури. Вимоги до сучасного уроку літератури. Проблема структури уроку літератури. Традиційний і новаторський погляди на структуру уроку літератури. Зміст та етапи підготовки до уроку: визначення теми, мети, завдань уроку, його структури, методики проведення, організації діяльності учнів. Класифікація уроків О.М. Ніколенко, О. М. Куцевол, А.-М. Богосвятської (урок компаративного аналізу, урок культурологічного аналізу, урок творчого читання, інтегрований урок, урок-дослідження, урок-семінар, урок-диспут, урок-гра тощо).

Нестандартні уроки літератури, їх різновиди. Інтегровані уроки літератури. Уроки літературного краєзнавства.

Алгоритм підготовки плану-конспекту з уроку української літератури

Мета, функції, принципи аналізу художнього твору в школі. Літературознавчі концепції – підґрунтя аналізу твору у школі. Відмінність шкільного аналізу від літературознавчого. Різновиди аналізу тексту у шкільному курсі та їх співвідношення; а) оглядовий; б) вибірково-спрямований; в) детальний (текстуальний). Родо-жанрова, стильова специфіка аналізу художніх творів. Прийоми аналізу літературних текстів у школі з врахуванням біографічного, історико-культурного та мистецького контекстів.

Тема 5. Сучасні засоби контролю й оцінювання в освітніх закладах.

Системи оцінювання. Оцінювання учнів НУШ на уроках літератури: нормативні вимоги та практика. Поточне, семестрове, підсумкове оцінювання. Свідоцтва навчальних досягнень: стратегії

роботи. Поняття формувального та діагностичного оцінювання. Неформальні стратегії оцінювання.

Тема 6. Методика проведення позакласної роботи.

Позашкільні заходи.

Позакласна робота з літератури. Індивідуальна позакласна робота вчителя. Групова та масова позакласна робота вчителя. Проведення літературних вечорів. Читацькі конференції та диспути. Літературна творчість учнів. Збирання фольклору. Літературна картографія. Робота шкільного літературного музею. Літературні екскурсії. Літературний гурток як форма позакласної роботи (літературознавчий, творчий, літературно-краєзнавчий, фольклористичний, шевченкознавчий тощо).

Тема 7. Особистість вчителя-словесника.

Учитель як організатор освітнього процесу в ЗЗСО. Характер праці та провідні професійні якості учителя-словесника. Вчитель як методолог, який формує нову педагогічну парадигму. Академічна свобода сучасного вчителя. Словесник як педагог-дослідник. Творча лабораторія учителя літератури.

Роль самоосвіти та самовдосконалення у професійній підготовці вчителя. Сучасні курси підвищення кваліфікації вчителя мовно-літературної галузі. Селфбрендинг. Створення портфоліо сучасного вчителя. Освітній блогінг.

Модуль № 2.

Методика навчання української літератури в закладах фахової передвищої та вищої освіти. Інноваційні методи в навчанні літератури в освітніх закладах.

Тема 1. Сучасні стратегії навчання літератури у закладах фахової передвищої та вищої освіти.

Навчання літератури в закладах фахової передвищої та вищої освіти: концепція, методичні основи. Напрями реформування

фахової передвищої та вищої освіти. Моделювання навчальних занять у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Методи навчання.

Тема 2. Специфіка організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої та вищої освіти. Системи оцінювання в цих закладах.

Види занять у закладах фахової передвищої освіти.

Лекція у вищій освіті. Види лекцій. Принципи добору матеріалів до лекцій, структурування. Практичні та семінарські заняття.

Інноваційні методики в побудові занять у закладах фахової передвищої та вищої освіти.

Критерії оцінювання в закладах фахової передвищої освіти. Оцінювання в системі вищої освіти.

Тема 3. Методика викладання теоретичних та історико-літературних курсів у ЗВО.

Літературознавчі курси: зміст і структура. Методологічні принципи побудови літературознавчих дисциплін. Робота з джерелами, відбір навчального матеріалу, формування структури курсу, його програми. Теоретико-літературні курси в системі вищої освіти здобувачів. Зміст курсу «Теорія літератури», «Історія літературної критики». Методологічні засади та методика теоретико-літературних курсів.

Тема 4. Принципи організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти. Самостійна, індивідуальна робота.

Основні форми науково-дослідної роботи здобувачів освіти. Моделювання дослідницьких проєктів у закладах освіти. Мала академія наук та принципи її роботи.

Специфіка самостійної роботи здобувачів освіти. Індивідуальні завдання та методика їх виконання.

Тема 5. Педагогічна практика в системі підготовки магістра.**Види практик.**

Роль практики у формуванні професійної компетентності здобувачів. Види практик. Зміст і мета педагогічної практики здобувачів освіти. Своєрідність проходження педпрактики в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.

Тема 6. Інтерактивні та сучасні технології навчання української літератури в закладах освіти.

Інтерактивні технології навчання літератури в сучасній освіті. Інтерактивні прийоми навчання. STEAM-освіта, її сутність, елементи її впровадження у викладання літератури. Ігрові технології навчання (ігри-вправи, ігрова дискусія, ігрова ситуація, рольова гра, ділова навчальна гра).

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усь ого	у тому числі			усьо го	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	1
<p><u>Модуль 1.</u> <i>Концепція літературної освіти в Україні.</i> <i>Загальні засади методики навчання літератури в закладах освіти.</i> <i>Методика навчання української літератури в ЗЗСО</i></p>								
Тема 1. Методика навчання літератури в освітніх закладах як наукова дисципліна. Концепція літературно освіти в Україні.	10	2	1	7	13	1	2	10
Тема 2. Державні стандарти для середньої, фахової передвищої та вищої освіти. Навчальні програми з літератури. Різновиди навчально-методичних видань із літератури в закладах освіти.	10	2	1	7	11	1		10
Тема 3. Організація	11	2	2	7	13	1	2	10

освітнього процесу в ЗЗСО. Методи та прийоми викладання української літератури в школі. Методика навчання літератури в умовах дистанційного та освітнього змішаного формату. Освітні втрати та шляхи їх подолання.								
Тема 4. Урок літератури як основна форма організації освітнього процесу в ЗЗСО. Методика аналізу художніх творів у загальноосвітніх закладах.	11	2	2	7	11	1		10
Тема 5. Сучасні засоби контролю й оцінювання в освітніх закладах.	11	2	2	7	11	1		10
Тема 6. Методика проведення позакласної роботи. Позашкільні заходи.	11	2	2	7	11	1		10
Тема 7. Особистість	11	2	2	7	10			10

вчителя-словесника.								
Модульна контрольна робота								
Разом за модулем № 1	75	14	12	49	80	6	4	70
<p><u>Модуль 2.</u> <i>Методика навчання української літератури в закладах фахової передвищої та вищої освіти.</i> <i>Інноваційні методи в навчанні літератури в освітніх закладах</i></p>								
Тема 1. Сучасні стратегії навчання літератури у закладах фахової передвищої та вищої освіти.	10	2	1	7	9	1		8
Тема 2. Специфіка організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої та вищої освіти. Системи оцінювання в цих закладах.	10	2	1	7	9	1		8
Тема 3. Методика викладання теоретичних та історико-літературних курсів у ЗВО.	11	2	2	7	8			8

Тема 4. Принципи організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти. Самостійна, індивідуальна робота.	9	2		7	7			7
Тема 5. Педагогічна практика в системі підготовки магістра. Види практик.	10	2	2	6	12	2		10
Тема 6. Інтерактивні та сучасні технології навчання української літератури в закладах освіти.	10	2	2	6	10			10
Модульна контрольна робота								
Разом за модулем № 2	60	12	8	40	55	4		51
Усього годин	135	26	20	89	135	10	4	121

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: іспит, модульна контрольна, поточне оцінювання на заняттях; усна чи письмова відповідь на практичному занятті; презентації; виконання тестових завдань, написання планів-конспектів уроків, лекційних та практичних занять.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: відповіді на практичних заняттях, усне опитування, участь у дискусіях та обговореннях, тестування, презентації, плани-конспекти уроків/лекційних та практичних занять.

Форма модульного контролю: письмова (тестування, відповідь на теоретичні питання, виконання проблемних завдань).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модуль на контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
9	9	9	9	8	8	8		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	35	5	35
Підготовка планів-конспектів уроків/занять із літератури	1	15	1	10
Презентація	1	5	1	5
Розробка інтерактивних завдань (кахути, квізи, вікторини тощо)	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Неформальна освіта на онлайн-платформах Prometeus, EdEra та ін.			1	5
Разом		100		100

Критерії оцінювання під час практичних занять

Теоретичні знання з курсу перевіряються й оцінюються за результатами усної відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Критерії оцінювання навчальних досягнень під час практичних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
7 балів	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та

	додаткову літературу, вільно послуговується літературознавчою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
5-6 балів	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується літературознавчою термінологією. Але в процесі розкриття окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому деякі неістотні неточності та незначні помилки.
3-4 балів	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, розкриває його основний зміст, виявляє елементарні знання з тематики курсу. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання курсу.
1 бал	Оцінюється робота здобувача, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його розкрити, не розуміє змісту теоретичних питань та не вміє на практиці застосовувати ці знання.

**Критерії оцінювання написання плану-конспекту
заняття в закладах освіти**

Якість написання плану-конспекту заняття в закладах освіти	бали
---	-------------

<ul style="list-style-type: none"> • чітке формулювання мети заняття; • структурність, концептуальність подання матеріалу; • збереження логіки та дотримання послідовності основних етапів заняття; • відповідність запланованого матеріалу віковим та індивідуальним можливостям різних груп здобувачів освіти; • дотримання вимог до оформлення плану-конспекту заняття • застосування інноваційних методик у викладенні матеріалу 	1-5
--	-----

Оцінювання самостійної роботи здобувачів:

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Мультимедійна презентація/розробка інтерактивних завдань – представлення змісту навчального предмета, навчальної задачі з використанням ІКТ.

5 балів – тема розкрита, матеріал повністю відповідає вказаним параметрам, презентація оформлена без зауважень.

3-4 бали – тема розкрита частково (не більше 2 зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (не більше 2 зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (1-2 зауваження).

2 бали – тема розкрита частково (не більше 3 зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (не більше 3 зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (не більше 3 зауважень).

1 бал – тема не розкрита (4 та більше зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (4 та більше зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (4 та більше зауважень).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з дисципліни «**Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти**» проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів.

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи вони повинні мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та виконану самостійну

роботу. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 40 балів .

Модульна контрольна робота містить **1 теоретичне питання, 1 проблемне питання, 20 тестових завдань** за тематикою курсу. Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач, – 40 балів (по 10 балів за розкриття проблемно-теоретичних питань, 20 (по 1 бал за кожен правильно виконаний тест)).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумкове оцінювання здійснюється на основі двох модульних контрольних робіт та інших видів робіт, закладених у робочій програмі.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

За результатами контролю знань здобувачів дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре» та «задовільно». Здобувач має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Якщо здобувач у підсумку набрав 60 і більше балів, то іспит може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. Якщо ж він бажає поліпшити свою оцінку, то складає іспит за всією програмою навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульні контрольні роботи, або ж його модульна оцінка становить від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Оцінка відмінно (90-100, А) виставляється здобувачеві, який продемонстрував здібності до критичного мислення, належно обґрунтував думку, навів актуальні приклади щодо методики навчання літератури в закладах освіти, зробив самостійні узагальнення, спираючись на знання програмового матеріалу, самостійно опрацьовані додаткові джерела.

Оцінка добре (82-89, В) виставляється здобувачеві, який належно розкрив тему, виявив здібності до аналізу явищ, продемонстрував знання необхідної наукової інформації, зробив самостійні узагальнення, проте припустився незначних огріхів.

Оцінка добре (74-81, C) виставляється здобувачеві, який добре розкрив тему, належно проаналізував літературне явище, зробив узагальнення, але припустився помилок в аргументації думки.

Оцінка задовільно (64-73, D) виставляється здобувачеві, який розкрив тему, зробив спробу самостійного аналізу проблеми, продемонстрував задовільний рівень володіння програмовим матеріалом, але не навів сучасних прикладів для підтвердження власної думки, зробив часткові узагальнення.

Оцінка задовільно (60-63, E) виставляється здобувачеві, який частково розкрив тему, виявив слабкий рівень володіння науковою інформацією, поверховість в аналізі явища. не зробив належних узагальнень.

Оцінка незадовільно (35-59, FX) виставляється здобувачеві, який не розкрив теоретичні питання й не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (1-34, F) виставляється здобувачеві, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, що не дозволяють розкрити теоретичні питання й виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами оцінювання

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C	Добре		74-81
D	Задовільно		64-73
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F	Незадовільно		0-34

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Методика навчання літератури як наука. Державні освітні стандарти. Різновиди програм. Авторські методики.	2	2
2	Принципи та методи навчання літератури в освітніх закладах.	2	2
3	Урок літератури як ключова форма організації освітнього процесу в ЗЗСО.	2	-
4	Сучасні засоби контролю й оцінювання в освітніх закладах.	2	-
5	Методика проведення позакласних та позашкільних заходів.	2	
6	Особистість вчителя-словесника/викладача фахової передвищої та вищої освіти.	2	-
7	Педагогічна практика в системі підготовки магістрів.	2	-
8	Освітній процес у закладах фахової передвищої освіти: методика, педагогічні технології.	2	-
9	Моделювання занять у ЗВО. Методика проведення, освітні технології.	2	-
10	ІКТ у роботі вчителя-словесника, викладача фахової передвищої та вищої освіти.	2	
Разом		20	4

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Методика навчання літератури як наука. Державні освітні стандарти. Різновиди програм. Авторські методики

ПЛАН

1. Методика навчання літератури як наукова дисципліна.
2. Основні етапи розвитку методики навчання літератури в освітніх закладах.
3. Концепція літературної освіти в сучасній Україні.
4. Нові освітні стандарти. Концепція Нової української школи.
5. Програма з літератури як державний документ. Змістові лінії сучасних програм та принципи їх реалізації.
6. Стандартні й варіативні програми літературної освіти в Україні.
7. Підсумки.

Література

1. Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентнісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Випуск 2: Навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 145 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ, 2014. 351 с.
3. Закон України «Про освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984>
5. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (ред. Від 27.12.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
6. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Нова українська школа: поради для вчителя / За заг. ред. Бібік Н. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
8. Професійний стандарт вчителя за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf

9. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
10. Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Київ: Пед. думка, 2016. 360 с.

Практичне заняття № 2
Принципи та методи навчання літератури в освітніх закладах.

ПЛАН

1. Методи і прийоми як способи навчання літератури в закладах загальної середньої освіти.
2. Проблема класифікації методів у методиці літератури.
3. Метод лекції, різновиди та історія застосування в шкільній практиці.
4. Метод бесіди, її значення для розвитку літературної освіти школярів.
5. Методи самостійної роботи й творчого читання в процесі навчання літератури.
6. Сучасні методи та прийоми навчання на уроках української літератури.
7. Методи роботи вчителя/викладача в умовах дистанційного та змішаного навчання.
8. Підсумки.

Література

1. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / упоряд. Воротникова І.П. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2020. 48 с.
2. Захарук О. Методи, прийоми та засоби організації семестрових занять у школі. *Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2011. № 10. С. 53–61.
3. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
4. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навч. посіб. К.: Освіта України, 2009. 464 с.
5. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.

6. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2012. 312 с.
7. Токмань Г. Методи викладання літератури в їхній особистісній спрямованості на учня. *Дивослово*. 2004. № 2. С. 43-48. 27.
8. Токмань Г. Сучасні навчальні технології та методи викладання української літератури учня. *Дивослово*. 2002. № 10. С. 39; № 11. С. 59.
9. Фаринюк О. Сучасні методи та прийоми на уроках української мови та літератури. *Всеосвіта*. 2022.
<https://vseosvita.ua/library/suchasni-metody-ta-priomy-na-urokakh-ukrainskoi-movy-ta-literatury-560031.html>
10. Як вчити та навчатися в умовах війни: Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. URL:
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43121/1/T_Tsiuman_O_Nah_ula_Z_Adamska_K_Pyha_YNTVVUV.pdf

Практичне заняття № 3

Урок літератури як ключова форма організації освітнього процесу в ЗЗСО.

ПЛАН

1. Специфіка уроку літератури. Вимоги до сучасного уроку літератури.
2. Проблема структури уроку літератури. Традиційний і новаторський погляди на структуру уроку літератури.
3. Зміст та етапи підготовки до уроку.
4. Класифікація уроків. Нестандартні уроки літератури, їх різновиди.
5. Інтегровані уроки літератури.
6. Специфіка уроків літературного краєзнавства.
7. Підсумки.

Література

1. Башманівська Л. А., Усатий А. В. Методика навчання української та зарубіжної літератур у закладах освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 66 с.

2. Гулевич А. Методика навчання української літератури. Практикум: навчально-методичний посібник. Дрогобич, 2014. 148 с.
3. Демчук О. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. Київ, 2002. 192 с.
4. Дятленко Т. Роль уроків літератури рідного краю у формуванні етнокультурної компетенції учнів. Українська література в загальноосвітній школі. 2010. № 5. С. 13.
5. Кайдалова А.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
6. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
7. Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв: Ілюн, 2014. 553 с.
8. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2012. 312 с.
9. Токмань Г. А. Специфіка, структура, типологія уроків літератури. *Дивослово*. 2003. № 10. С. 38–40.
10. Фасоля А. Урок в умовах особистісно-зорієнтованого навчання. Українська мова та література. 2003. Число 46 (грудень).
11. Як вчити та навчатися в умовах війни: Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43121/1/T_Tsiuman_O_Nah_ula_Z_Adamska_K_Pyha_YNTVVUV.pdf

Практичне заняття № 4

Сучасні засоби контролю й оцінювання в освітніх закладах.

ПЛАН

1. Специфіка контролю знань учнів в умовах розбудови національної освіти.
2. Проблема контролю та оцінювання: методичні аспекти.
3. Методи, форми та засоби контролю.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти.
5. Види оцінювання. Поняття формувального та діагностичного оцінювання.

6. Свідоцтва навчальних досягнень: стратегії роботи.
7. Неформальні стратегії оцінювання.
8. Система оцінювання в закладах фахової передвищої та вищої освіти.
9. Підсумки.

Література

1. Башманівська Л. Методика навчання української літератури: від теорії до практики: навчально-методичний посібник. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 148 с.
2. Методика дистанційного навчання: збірник статей / За редакцією В. А. Ребрини. Хмельницький: ХОІППО. 2020. 81 с
3. Мистецтво об'єктивного оцінювання в НУШ. Оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови як державної в класах (групах) з навчанням мовами корінних народів і національних меншин на засадах Нової української школи / В. Терещенко, А. Панченков, М. Алгольм, О. Лінник. Київ: ТОВ "Видавництво "ЮСТОН", 2024. 352 с
4. Мхитарян О. Методика навчання української літератури: поточний та підсумковий контроль: навч.-метод. посіб. для студентів-філологів. Миколаїв, 2019. 164 с.
5. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с.
6. Старагіна І. Оцінювання за НУШ: що змінилося та як допомогти вчителю URL: <https://osvitoria.media/experience/otsinyuvannya-za-nush-shho-zminylos-ta-yak-dopomogty-vchytelyu/>
7. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
8. Слоньовська О. В. Методика викладання української літератури. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ. 2019. 21 с.
9. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. Київ: Міленіум, 2002.
10. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2012. 312 с.

11. Як оцінювати результати навчання в закладі освіти URL: <https://oplatforma.com.ua/article/2584-yak-otsnyuvati-rezultati-navchannya-u-zaklad-osvti>

Практичне заняття № 5

Методика проведення позакласних та позашкільних заходів

ПЛАН

1. Специфіка позакласної та позашкільної роботи з літератури та її місце в закладах загальної середньої освіти.
2. Форми позакласної та позашкільної роботи з літератури в сучасній школі.
3. Гурткова робота в літературній освіті.
4. Літературний вечір та методика його проведення.
5. Позакласне читання в школі.
6. Підсумки.

Література

1. Дідківський В. Літературний гурток у загальноосвітній школі. *Дивослово*. 2005. № 5. С. 18–23.
2. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
3. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с.
4. Нова українська школа: як заохотити учнів читати українську літературу. Робочі сторінки для уроків позакласного читання, 5-6 класи / укладач Н.М. Котляренко. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 144 с.
5. Осипчук М. Г. Методичні інновації на уроках словесності і в позакласній роботі. Вивчаємо українську мову і літературу. 2007. Травень (№ 15). С. 13–17.
6. Позакласна робота з української літератури: сценарії позакласних заходів та завдання літературних вікторин. Чернігів: ЧОІППО імені К. Д. Ушинського, 2021. 94 с.
7. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
8. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
9. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2012. 312 с.

10. Токмань Г. Позакласна робота з літератури. *Дивослово*. 2003. № 11.
11. Шкандевич Т. Деякі аспекти позакласної роботи з української літератури. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 3. С. 59–61.

Практичне заняття № 6
Особистість вчителя-словесника/викладача фахової
передвищої та вищої освіти.

ПЛАН

1. Учитель/викладач як організатор освітнього процесу в закладах освіти.
2. Вчитель/викладач як методолог, який формує нову педагогічну парадигму в закладах освіти.
3. Академічна свобода сучасного вчителя/викладача.
4. Творча лабораторія учителя/викладача літератури.
5. Селфбрендинг. Створення портфоліо сучасного вчителя.
6. Освітній блогінг.
7. Підсумки.

Література

1. Башманівська Л. Методика навчання української літератури: від теорії до практики: навчально-методичний посібник. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 148 с.
2. Бутенко Н. Комунікативна майстерність викладача: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 336 с.
3. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
4. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2009. 464 с.
5. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с.
6. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
7. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. Київ: Міленіум, 2002.

Практичне заняття № 7
Педагогічна практика в системі підготовки магістрів
ПЛАН

1. Практика як елемент формування майбутнього вчителя-словесника.
2. Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти та її специфіка.
3. Педагогічна практика в закладах фахової передвищої освіти та її особливості.
4. Педагогічна практика в закладах вищої освіти.
5. Підсумки.

Література

1. Токмань Г., Козубенко Л., Дига Н., Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018. 304 с.
2. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації: навч. посіб / О.М. Семенов, М.П. Вовк, Т.І. Дятленко, Н.В. Громова. Київ: Талком, 2021. 378 с.
3. Фахова практика вчителя: національний досвід та європейські цінності: посіб. / А. Лук'янова, Ю. Лянной, О. Семенов, М. Вовк. Київ: Талком, 2023. 237 с.
4. Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв: Іліон, 2014. 553 с.
5. Яценко Т. О., Слижук О. А. Формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури: методичний посібник. [Електронне видання]. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. 147 с.

Практичне заняття № 8
Освітній процес у закладах фахової передвищої освіти:
методика, педагогічні технології.

ПЛАН

1. Специфіка навчання літератури в закладах фахової передвищої освіти.
2. Напрями реформування фахової передвищої освіти.
3. Моделювання навчальних занять у закладах фахової передвищої освіти.
4. Методи навчання у закладах фахової передвищої освіти.

5. Інноваційні методики в побудові занять у закладах фахової передвищої освіти.
6. Підсумки.

Література

1. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с.
2. Новий науково-освітній простір з огляду підвищення якості підготовки фахівців у закладах вищої та фахової передвищої освіти: *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. Рівне–Чернівці, 2023.
3. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
4. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. Київ: Міленіум, 2002.
5. Фахова передвища освіта URL: <https://mon.gov.ua/tag/fakhova-peredvishcha-osvita?&type=all&tag=fakhova-peredvishcha-osvita>
6. Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв: Іліон, 2014. 553 с.

Практичне заняття № 9 **Моделювання занять у ЗВО.** **Методика проведення, освітні технології.**

ПЛАН

1. Методика навчання літератури в закладах вищої освіти.
2. Види занять у закладах вищої освіти.
3. Лекція у вищій освіті. Види лекцій. Принципи добору матеріалів до лекцій, структурування.
4. Практичні та семінарські заняття.
5. Літературознавчі курси: зміст і структура.
6. Методологічні принципи побудови літературознавчих дисциплін.
7. Теоретико-літературні курси в системі вищої освіти здобувачів: методологічні засади та методика викладання.

8. Інноваційні методики в побудові занять у закладах вищої освіти.
9. Підсумки.

Література

1. Базиль Л. О. Значення лекційного курсу у формуванні мовної особистості студента.
URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/19666808.pdf>
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
3. Куцєвол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2009. 464 с.
4. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 114 с.
5. Новий науково-освітній простір з огляду підвищення якості підготовки фахівців у закладах вищої та фахової передвищої освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Рівне–Чернівці, 2023. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6f8969b0-7f05-4e3f-beae-fffae7e96cb4/content>
6. Педагогічна майстерність викладача вищої школи: збірник статей викладачів-слухачів курсів підвищення кваліфікації. Наук. керівник: д.пед. н., проф. А. В. Семенова. Одеса, 2018. 147 с.
7. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни: навч. посіб. КПП ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.

Практичне заняття № 10

ІКТ у роботі вчителя-словесника, викладача фахової передвищої та вищої освіти.

ПЛАН

1. ІКТ-технології в сучасному освітньому процесі.
2. ІКТ в літературній освіті.
3. ІКТ-технології в умовах змішаного та дистанційного освітнього форматів.

4. Використання ІІІ на уроках літератури.
5. Підсумки.

Література

1. Бацуровська І. В. Освітньо-наукова підготовка магістрів в умовах масових відкритих дистанційних курсів: монографія. Херсон: Грінь Д. С., 2016. 514 с.
2. Бугайова Н.А., Вікторіна О.М. Квести і проекти з використанням Інтернету на уроках української мови і літератури: [навчально-методичний посібник для вчителів української мови і літератури]. Кіровоград: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. 64 с.
3. Буктрейлери та скрайбінги до уроків URL: <https://alina09v.wixsite.com/mysite/buktrejleri>
4. Кучерук О., Караман С., Караман О., Віннікова Н. Використання ІКТ для формування фахових компетентностей у майбутніх учителів української мови і літератури. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. Т. 71. С. 196–214.
5. Москаленко О. Нові інформаційні технології на літературних заняттях. Українська література в загальноосвітній школі. 2009. № 2. С. 46.
6. Присяжнюк С. Інтерактивні форми роботи на заняттях з української літератури. *Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2011. № 9. С. 52–56.
7. Семенів Н. Особливості використання електронного підручника на уроках української мови. *Проблеми сучасного підручника*. 2016. Вип. 16. С. 384–392. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2016_16_36_11.
8. Шаркань В. В. Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2024. 54 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з / п	Назва теми	Кількіст ь годин стац./за очн.
1	Опрацювання нормативно-правових матеріалів, що стосуються сфери загальної середньої, фахової передвищої та вищої освіти (Закон України «Про освіту», професійні стандарти вчителя, методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах ЗСО, фахової передвищої та вищої освіти та ін.).	10/20
2	Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу за вказаними джерелами з методики навчання літератури в закладах освіти	25/25
3	Підготовка планів-конспектів уроків/занять із літератури (3 плани-конспекти уроків літератури у ЗЗСО; 1 план-конспект – у закладі фахової передвищої освіти; 1 план-конспект лекції в закладі вищої освіти)	15/25
4	Підготувати методичні матеріали за однією із літературознавчих тем із використанням сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій (кахут, квіз, творчі завдання тощо) Можна скористатися розробками, запропонованими в телеграм-каналах: - «Матеріали вчителям української мови й української літератури для вчителів» (команда Юліани Зеленої) https://t.me/ukr_lessons - «Сильні крила» (канал Анни-Марії Богосвятської для українських педагогів) https://t.me/silni_kryla - «НейроСни» (канал Анни-Марії та Давида Богосвятських про нейромережі та штучний інтелект для розширення професійних можливостей) https://t.me/neuraldrems)	10/20

	або на платформі Wordwall https://wordwall.net/uk чи з допомогою ресурсу «Kahoot» https://kahoot.it/	
5	Опрацювати тему за джерелом: «Як вчити та навчатися в умовах війни: Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу», зробити конспект основних тез URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43121/1/T_Tsiuman_O_Nahula_Z_Adamska_K_Pyha_YNTVVUV.pdf	10/10
6	Підготувати презентації на теми: - «Літературна освіта в Україні та в зарубіжних країнах: порівняльний аспект» (на вибір) - «Огляд педагогічної діяльності сучасного вчителя-словесника (за матеріалами блогів освітян)» -	12/11
7	Неформальна освіта на онлайн-платформах «Prometheus», «EdEra», «Освіторія» та ін. Пропонуються курси: «Шкільне життя онлайн» URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:EWC+SL_ONLINE101+2022_T1 «Успішне вчителювання – прості рецепти на щодень» URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:EWC+DS101+2021_T1_3 «30 кроків до нової української школи» URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+DemSchool101+2019_T3	7/10
	Разом	89/121

Перелік питань для підготовки до іспиту

1. Стратегія сучасної освіти в Україні. Концепція літературної освіти.
2. Освітні тренди XXI століття й роль навчання літератури в освітніх закладах.
3. Концепція загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти та навчання української літератури.
4. Державні стандарти загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти та навчання української літератури.
5. Нормативно-правове забезпечення навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.
6. Концепція Нової української школи.
7. Українська література як навчальний предмет у системі освіти. Професійна компетентність учителя/викладача української літератури.
8. Компетентнісний підхід до формування змісту літературної освіти.
9. Сучасні освітні стратегії в літературній освіті.
10. Навчальний план як базовий документ в освітній системі.
11. Навчальні програми з української літератури.
12. Змістові лінії навчальних програм із літератури, принципи реалізації.
13. Стандартні й варіативні програми з української літератури в ЗЗСО України.
14. Різновиди навчально-методичних видань із літератури в закладах освіти.
15. Особливості сучасного підручникотворення. Підручники з української літератури.
16. Методика навчання української літератури як навчальна дисципліна, як освітня технологія і як наука.

17. Основні проблеми сучасної методики навчання літератури.
18. Проблема читацької компетентності та специфіка її розвитку на різних освітніх рівнях.
19. Методи дослідження в методиці навчання української літератури.
20. Зв'язок методики з іншими науками: методика і педагогіка, методика і педагогічна психологія.
21. Класифікація підходів до навчання. Компетентнісний підхід. Комунікативно-діяльнісний підхід. Рефлексивний підхід. Культурологічний підхід. Рівневий підхід. Професійно орієнтований підхід.
22. Принципи навчання української літератури: дидактичні принципи, методичні принципи.
23. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.
24. Розвиток методики навчання української літератури в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти на сучасному етапі.
25. Класифікація методів навчання.
26. Сучасні технології навчання літератури.
27. Особливості організації навчального процесу.
28. Особливості дистанційного навчання. Формат змішаного навчання.
29. Освітні втрати та шляхи їх подолання.
30. Урок літератури як основна форма організації освітнього процесу в ЗЗСО.
31. Специфіка уроку літератури. Вимоги до сучасного уроку літератури.
32. Проблема структури уроку літератури. Класифікації уроків.

33. Алгоритм підготовки плану-конспекту з уроку української літератури.
34. Методика аналізу художніх творів у загальноосвітніх закладах.
35. Роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.
36. Сучасні засоби оцінювання та контролю в ЗЗСО.
37. Оцінювання учнів НУШ на уроках літератури: нормативні вимоги та практика.
38. Нестандартні уроки літератури, їх різновиди.
39. Інтегровані уроки літератури.
40. Уроки літературного краєзнавства.
41. Різновиди аналізу тексту у шкільному курсі.
42. Поняття формувального та діагностичного оцінювання.
43. Неформальні стратегії оцінювання.
44. Позакласна робота з літератури.
45. Групова та масова позакласна робота вчителя.
46. Проведення літературних вечорів. Читацькі конференції та диспути.
47. Літературний гурток як форма позакласної роботи (літературознавчий, творчий, літературно-краєзнавчий, фольклористичний, шевченкознавчий тощо).
48. Учитель як організатор освітнього процесу в ЗЗСО. Характер праці та провідні професійні якості учителя-словесника.
49. Вчитель як методолог, який формує нову педагогічну парадигму. Словесник як педагог-дослідник.
50. Творча лабораторія учителя літератури.
51. Роль самоосвіти та самовдосконалення у професійній підготовці вчителя. Селфбрендинг. Створення портфоліо сучасного вчителя. Освітній блогінг.

52. Навчання літератури в закладах фахової передвищої та вищої освіти: концепція, методичні основи.
53. Напрями реформування фахової передвищої та вищої освіти.
54. Моделювання навчальних занять у закладах фахової передвищої та вищої освіти.
55. Види занять у закладах фахової передвищої освіти.
56. Форми аудиторної роботи зі здобувачами освіти
57. Лекція у вищій освіті. Види лекцій. Принципи добору матеріалів до лекцій, структурування.
58. Специфіка практичних та семінарських занять у закладах вищої освіти.
59. Інноваційні методики в побудові занять у закладах фахової передвищої та вищої освіти.
60. Критерії оцінювання в закладах фахової передвищої освіти.
61. Оцінювання в системі вищої освіти.
62. Літературознавчі курси: зміст і структура. Методологічні принципи побудови літературознавчих дисциплін.
63. Методологічні засади та методика теоретико-літературних курсів.
64. Теоретико-літературні курси в системі вищої освіти здобувачів. Зміст курсу «Теорія літератури», «Історія літературної критики».
65. Залік, екзамен, колоквиум як форми контролю у вищій освіті. Атестація.
66. Самостійна та індивідуальна робота здобувачів вищої освіти.
67. Своєрідність проходження педпрактики в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.
68. Види практик. Зміст і мета педагогічної практики здобувачів освіти різних рівнів.

69. Роль практики у формуванні професійної компетентності здобувачів.
70. Поняття про науково-дослідницьку роботу здобувачів.
71. Значення дослідницької роботи у формуванні майбутніх фахівців.
72. Напрями наукової літературознавчої роботи.
73. Види наукових літературознавчих робіт здобувачів освіти.
74. Методи наукового дослідження.
75. Інтерактивні технології навчання літератури в сучасній освіті.
76. Блоги, подкасти, методика їх застосування в освітньому процесі.

ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові та інструктивно-розпорядчі матеріали

1. Професійний стандарт вчителя за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf
2. Закон України «Про освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984>
4. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (ред. Від 27.12.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
5. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацуровська І. В. Освітньо-наукова підготовка магістрів в умовах масових відкритих дистанційних курсів: монографія. Херсон: Грінь Д. С., 2016. 514 с.
URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13389/1/2016_%d0%bc%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d0%b8%d1%8f_%d0%91%d0%b0%d1%86%d1%83%d1%80%d0%be%d0%b2%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0.pdf
2. Башманівська Л. А., Усатий А. В. Методика навчання української та зарубіжної літератур у закладах освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 66 с.
9. Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентнісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Випуск 2: Навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 145 с.
10. Бугайова Н.А., Вікторіна О.М. Квести і проекти з використанням Інтернету на уроках української мови і літератури: [навчально-методичний посібник для вчителів української мови і літератури]. Кіровоград: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. 64 с.
11. Бутенко Н. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 336 с.

12. Гулевич А. Методика навчання української літератури. Практикум: навчально-методичний посібник. Дрогобич, 2014. 148 с.
13. Демчук О. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. Київ, 2002. 192 с.
14. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / Упоряд. Вороникова І.П. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2020. 48 с.
15. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ, 2014. 351 с.
16. Ігнатів С., Туряниця В. Якість роботи вчителя: кваліметричний підхід. Ужгород, 2001. 144 с.
17. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти: монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. А. З. Ребухи. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 143 с.
18. Кайдалова А.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
19. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навчальний посібник. Київ, 2009. 464 с.
20. Методика викладання літератури. Термінологічний словник / за ред. проф. А. Ситченка. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
21. Методика дистанційного навчання: збірник статей / За редакцією В. А. Ребрини. Хмельницький: ХОІППО. 2020. 81 с.
22. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с.
23. Нова українська школа: як заохотити учнів читати українську літературу. Робочі сторінки для уроків позакласного читання, 5-6 класи / укладач Н.М. Котляренко. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 144 с.
24. Організація компетентнісно орієнтованого навчання української літератури в ліцеї: методичні рекомендації / Яценко Т. О., Дячок С. О., Головченко Н. І. [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 69 с.
25. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К, 2001. 256 с.

26. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ, 2000. 384 с.
27. Педагогічна освіта в Україні: теорія і практика: словник / укл. М. П. Вовк, Ю. В. Грищенко, С. О. Соломаха, Н. О. Філіпчук, С. В. Ходаківська; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 328 с.
28. Пентиліук М.І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики : збірник статей. Київ: Ленвіт, 2011. 256 с.
29. Петков С., Коломоєць С. Методика викладання літератури. Теорія і практика. Київ, 2023. 216 с.
30. Позакласна робота з української літератури: сценарії позакласних заходів та завдання літературних вікторин. Чернігів: ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2021. 94 с.
31. Семенів Н. Особливості використання електронного підручника на уроках української мови. *Проблеми сучасного підручника*. 2016. Вип. 16. С. 384–392. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2016_16_36_11.
32. Семеног О.М., Базиль Л.О., Дятленко Т.І. Фахова практика вчителя-словесника: навч. посіб. / ЛНУ ім. Т. Шевченка. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.
33. Семеног О. Підготовка вчителя української мови і літератури: проблеми, пошуки, перспективи. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 7. С. 51–56.
34. Семеног О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
35. Семеног О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): монографія / за ред. Л.І. Мацько. Київ, 2007. 303 с.
36. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
37. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2012. 312 с.
38. Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат: практичний порадник; за заг. ред. Т. О. Яценко / автори: Т. О. Яценко, І. А. Тригуб, О. А. Слижук. Київ : Педагогічна думка, 2023. 58 с.

39. Фасоля А. Компетентісно зорієнтоване навчання на уроках літератури: проблеми становлення. *Дивослово*. 2012. № 10. С. 2-6.
40. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації: навч. посіб / О.М. Семенов, М.П. Вовк, Т.І. Дятленко, Н.В. Громова. Київ: Талком, 2021. 378 с.
41. Фахова практика вчителя: національний досвід та європейські цінності: посіб. / Л. Лук'янова, Ю. Лянной, О. Семенов, М. Вовк. Київ: Талком, 2023. 237 с.
42. Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв: Іліон, 2014. 553 с.
43. Яценко Т. О., Слижук О. А. Формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури: методичний посібник. [Електронне видання]. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. 147 с.
44. Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Київ: Пед. думка, 2016. 360 с.
45. PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. Київ: УЦОЯО, 2017. 123 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

46. Вебсайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронні версії підручників. URL: <https://imzo.gov.ua/>
47. Вебсайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/>
48. Державний стандарт базової середньої освіти. 2020. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
49. Інтелект України: Матеріали з української мови та літератури (календарне планування, матеріали до уроків). URL: <https://intellect-ukraine.org/>
50. Нова українська школа URL: <https://nus.org.ua/>
51. Путівник реформою НУШ: усе, що потрібно знати вчителю. Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/experience/putivnyk-reformoyu-nush-use-shho-potribno-znaty-vchytelyu/>
52. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
53. Сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/login/index.php>.

54. Словник української мови: у 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=24&page=0/>
55. Словники України on-line: український лінгвістичний портал. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
56. Українська література в коміксах. URL: <https://ukrlitcomics.com.ua/>
57. Український проєкт «Якість освіти». URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Golovna/>